

безработица, престъпност, разграбване на предприятията и доунищожаване на и без това икономически западащото селско стопанство.

Още от началото на прехода реалните доходи на населението драстично намаляха. Така например през 1995 г. спрямо началото на прехода реалните доходи спадат с 50.7%. Инфлацията е толкова голяма, че стопява изпреварващо номиналното увеличение на доходите, което е забележимо - общият доход от 2 591 лв. на лице през 1989 г. нараства на 58 554 лв. през 1995 г., или около 22 пъти, но в крайна сметка българските домакинства обедняват. Само през 1991 г. (след либерализацията на цените през февруари) - в рамките на една година реалните доходи намаляват с 38.8%. Делът на работната заплата в общия доход непрекъснато намалява - от 55.9% в началото на разглеждания период спада на 38.0% в края. Този резултат се дължи на ежегодното съкращаване на работници и служители от закриващите се държавни предприятия в страната.

Вторият по значение източник на доходи за домакинствата са социалните трансфери (пенсии, помощи и стипендии). За периода 1989-1995 г. те нарастват абсолютно от 549 на 10 095 лв. средно на лице, или приблизително 18 пъти. За същия период обаче техният относителен дял в общия доход намалява от 21.2 на 17.2%. **Тази тенденция към относително понижение на социалните плащания засяга предимно милиони домакинства на пенсионери (и тези, в състава на които има пенсионери). На практика в началото на 90-те години мнозинството от тях попада в съвкупността на бедното население на страната.**

По принцип трябва да се отбележи, че населението на страната застарява и делът на пенсионерите нараства. При започналата стагнация в икономиката това обстоятелство увеличава риска повече хора от групата на пенсионерите да изпаднат в бедност. Очевидно това постави на изпитание и съществуващия модел на осигурителна система в страната.

Съществен източник за формиране на дохода през същия период са приходите от домашно стопанство в пари и натура. През 1995 спрямо 1989 г. те нарастват от 380 лв. на 16 140 лв. средно на лице, или повече от 42 пъти. Съответно относителният им дял в общия доход нараства от 14.7 на 27.6%, или с 12.9 пункта. Данните недвусмислено показват, че работата в домашното стопанство се превръща в алтернатива за много домакинства, които по този начин се стремят да намалят негативния ефект на икономическия спад и инфлацията върху своите бюджети.

В прехода към пазарна икономика стана възможна появата и на други източници на доходи за домакинствата - от частен бизнес, рентниерство,